

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Presernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7-50, polletno Din 18—
celoletno Din 30—.

Pred novimi volitvami v narodno skupščino

Tigri so jo polomili, tigri, adijo!

Zadnjič smo na tem mestu povedali, kako je bila odstavljena tigrovska vlada zaradi nesposobnosti in škodljivosti za državo in ljudstvo. Razložili smo tudi, kako so avtonomistični tigri tekom treh mesecev svoje vlade z dejanji dokazali, da so bile njihove obljube, ki so jih dajali slovenskemu ljudstvu pred volitvami, le sleparstvo. Ničesar niso storili za ljudstvo in le osleparili so ga. Med tem so se zadnji teden politični dogodki v Beogradu razvijali z veliko naglico, o čemur pišemo na drugem mestu. Tu hočemo le poudarjati, da so klerikalni tigri tudi zadnji teden pokazali, da jim ni niti za »sporazum«, niti za »pobijanje korupcije«, niti za to, da bi za ljudstvo kaj dobrega in pametnega storili. Kralj se je noč in dan prizadeval, da bi spravil Radića, Turke in naše klerikalce k pameti in k složnemu delu. Zahteval je, da naj se sestavi vlada, v kateri naj bodo vsi oni, ki hočejo to državo in njeno edinstvo. V ta namen so se vršila pogajanja na dvoru in pod predsedstvom samega kralja. Navzoči so bili: Davidović, doktor Korošec, dr. Spaho in radikali. Na žalost pa so se pogajanja razbila največ zaradi trčovratnosti dr. Korošca in vrtoš glavosti Radića. Radikali so zahtevali, da mora Radić zapustiti moskovske boljše vike, da mora nehati z republikanskim hujskanjem med vojaštvom ter da ne sme več razbijati Jugoslavije in proti njej v inozemstvu z njenimi sovražniki kovati načrte proti njej. Dr. Korošec je pokazal, da se z Radićem popolnoma strinja, četudi se mu je videlo, da to dela iz strahu pred Radićem, ki bi se mu lahko pri volitvah grdo maščeval.

Dejstvo je, da tisti, ki so toliko govorili o »sporazumu«, niti manjšega sporazuma niso hoteli. Radić je imel po vrhu še shod v Stubici, kjer si je pridobil ime »Vsezbob« in kjer je govoril proti državi tako, da bi ga povsod drugod takoj za jezik prijeli in zaprli zaradi veleizdaje.

Sedaj, ko to pišemo, tako zvana kriza še ni končana. Kakor poročajo iz Beograda, je najverjetnejše, da bodo skupščino razpustili, da tudi še ljudstvo pove svoje mnenje. Odločiti se bo treba za ali proti Jugoslaviji. Mi Slovenci pa bomo morali odgovoriti še na vprašanje: Ali hočemo močno, krepko in srečno Jugo-

slavijo, ali pa hočemo, da nam bodo Radić, Turki, Nemci, Madžari in rimski hlapci s svojim večnim rovarenjem še naprej razbijali našo mlado domovino, dokler nas Slovencev ne bi zaradi notranje nesloge požrli Italijan, Nemec in Madžar.

Tri mesece so sedaj imeli vlado v rokah federalisti in avtonomisti, a v treh mesecih so popolnoma doigrali. Ako bi jih pustili še nekaj časa na vladi, bi raznesli državo ali pa jo pahnili v krvavo revolucijo. Tigrovska vlada se je izkazala za največjo nesrečo države in ljudstva. Tigri stoje danes pred slovenskim ljudstvom osramočeni in žigosani kot varalice ljudstva. Še nikdar se ni izkazala nobena stranka za tako sleparsko kakor SLS. Samo za farovško malho so delali tigri, ljudstvo pa so drli z neusmiljenim davčnim vijakom. Še tisti, ki so bili od povodnji oškodovani, niso niti tega dobili, kar so tigrovske ministri v nekaj mesecih zaslužili.

Iz Beograda poročajo, da bo še ta teden razpuščena skupščina, razpisane nove volitve za februar. Nova volilna vlada narodnega bloka, v katerem so

tudi samostojni demokrati, pa bo stopila na mesto odstavljene tigrovske vlade. Silno hud volilni boj se bo začel, o katerem izidu pa ne more biti nobenega dvoma. Sleparski federalisti in tigrovske avtonomisti morajo biti povsod tepeni, kakor je bila sedaj našeskana tigrovska vlada. Tudi slovensko ljudstvo bo moralo sedaj popraviti napako, da je zadnjič izvolilo 21 verolomnih tigrov. Nič več se ne damo oslepariti! Tigri so jo polomili, tigri, adijo! To mora biti klic slehernega Slovenca, ako hoče dobro sebi, svoji rodbini in svojemu narodu.

Morda se bo do nedelje v Beogradu še enkrat poskusilo, doseči na kak način sporazum za delo v skupščini. Navzlic vsem slabim izkušnjam s tigri, bi tudi mi vendarle še želeli, da se vsaj ta zadnji poskus posreči. Vedno je boljše, da se ljudje v miru spravijo, kot da so šele po hudem boju primorani priti k pameti. Ako se tigri poboljšajo in izprevidijo, da tako ne gre več naprej in da ni mogoče napraviti ljudstvo zadovoljno z večnimi notranjimi boji, nas bo le zelo veselilo. Če ne, je pa tudi prav. Mi smo pripravljeni in nas ni strah!

Doli in gori

V naši državi še nismo imeli toliko »teatra«, kakor ga imamo sedaj. Teater, kakršnega so pred volitvami klerikalci uganjali s svojo avtonomijo in s svojo jezo na Srbe in na jugoslovensko državo, ni nič proti temu, kar se godi danes na škodo države, na škodo žepov naših davkoplačevalcev.

Ko je bila demokratska stranka v vladi, so klerikalni časopisi kar tulili in rjuli ter kakor pijanci udrihali okoli sebe, da vlada ničesar ne dela, da uganja samo korupcijo in da se bo v kratkem svet podrl, ako ne pade dr. Žerjav, ki niti ni bil poslanec in na njegovo mesto ne stopi dr. Korošec in njegovi tigri. Res, klerikalno bevskanje je bilo tako nesramno, da smo se ob spremembi vlade, v katero so stopili tudi klerikalci, kar oddahnili in Boga na kolenih zahvalili, da je vendar enkrat dal klerikalcem priliko, da pokažejo, če poleg bevskanja znajo tudi še kaj drugega.

Do sedaj je vso težko odgovornost za gospodarsko, trgovinsko in kulturno življenje ter potrebe v Sloveniji morala nositi

ena sama oseba, dr. Žerjav, ki ni bil niti poslanec in torej ne more biti za ničesar odgovoren. Seveda so klerikalci delali njegova odgovornega, da so se sami s svojo armado poslancev mogli bolj mirno in udobno senčiti pod drevesom lenobe in brezbriznosti za slovenskega človeka. Izpod košatega drevesa svoje udobnosti in brezskrbnosti so lajali noč in dan, kakor sova skovika neprestano in ne ve ne čemu in ne zakaj. — Dr. Žerjav pa naj bi bil vsega kriv! Res čudotvoren človek mora biti ta dr. Žerjav in res se ga je vredno bati, ker je on — po klerikalnem izjavljanju — nosil večjo odgovornost sam kakor pa 20 tigrov skupaj.

No, Bog in kralj sta naredila tako, da so poklicali slovenske klerikalne tigre iz njihovih ležišč v Beograd in štiri od njih posadili na visoke stolčke ministrov. Sedaj pa bo nekaj, smo si mislili vsi. Vedeli smo, da se čez noč rekam ne dajo izkopati druge struge, toda v kakih štirinajstih dneh, v enem ali dveh mesecih se pa že mora malo poznati, da lopate delujejo in

krampi kopljejo. Kakor v božjo prikazen sredi skalnatih pečin smo gledali tja doli v Beograd, vsi zadivljeni v resne obraze novih ministrov. Zdelo se nam je, da vsak od njih drži po eno Mojzesovo palico v rokah in da bo vsak hip stopil doli raz sedež in šel po deželi udarjat ob skale, da iz njih prižubore sveži hladilni studenci. Nismo pričakovali avtonomije, ker to je znano že pastirjem v gorah, da so klerikalci le takrat za avtonomijo, kadar ne sede v Beogradu na takih mestih, ki so mehka in dobra. Avtonomija je klerikalcem samo za rezervo, za primer, če se v Beogradu stolčki polomijo. Prav resno pa smo pričakovali stvari, ki so za naš vsakdanji kruh potrebne: invalidski zakon, zakon o posojilih kmetom, pomoč brezposelnim, pomoč in podporo poplavljenjem, zboljšanje meje z Italijo, naše fante iz Macedonije domov, znižanje števila vojaštva, znižanje davkov in milejše postopanje pri predpisu in pobiranju davkov, izpust zaprtih delavcev, večjo svobodo zborovanja in sploh stvari, o katerih so klerikalci prej toliko gobezda. No, sedaj jih bodo pa izvršili oni, smo si mislili.

Najbolj pa smo bili radovedni na izvedbo agrarne reforme, ker se nam je zdelo, da je ta za klerikalce najlažje izvedljiva, kajti razni škofje in samostani se napram svojim lastnim politikom vendar ne bodo upirali, ampak bodo nasprotno sami ponudili zemljo, ki je od večnih časov bila le kmetova in božja last. Pa tudi tu so klerikalci hitro znali pokazati svojo jezuitsko in advokatsko brihtnost. Rekli so: ljubi kmetje in vi invalidi in bajtarji, vi vsi ste verni ljudje. Glejte, zemlja ni samo vaša, ampak je tudi božja. In Bog jo je dodelil škofom in samostanom. In pri tem mora ostati. To ni krivica, to je božja volja in radi božje volje morate vi kot verni kristjani ostati tudi brez zemlje in trpeti — saj je Kristus, naš Zveličar tudi trpel. In klerikalni politik je hinavsko povzdignil oči proti nebu in ko je zopet pogledal na množice, ki so čakale na zemljo, je v njih očeh videl solze ginjenosti. In te solze so zanj

pomenile tako ljudsko voljo, da noče zemlje od škofov in samostanov. Tako je naše ljudstvo zopet ostalo ogoljufano in prevarano.

Tako od vsega tega ni bilo nič. Klerikalni ministri se vozijo v Slovenijo gori in iz Slovenije doli, v Beogradu stopajo na stolčke gori in doli. Da pa ta teater našega slovenskega kmeta ne ujezi in da ne za-grabi za bič, so klerikalci svojim agitatorjem ali dobre službe in dobre kupčije ter škofom in samostanom pustili njihova ogromna bogastva, da s podvojeno silo vsi hodijo okoli in drže ubogega kmeta v temi. Toda ni noči, da bi ne prišlo jutro.

Politični pregled

Naš minuli teden je bil po važnosti dogodkov in z njim zvezanega razburjenja tako živahen, kakor jih politična zgodovina naše mlade države šteje le malo. Po demisiji Davidovičeve vlade, ki se je izvršila prejšnjo sredo, je odprta kriza zahtevala naglo reševanje, zakaj bližal se je

20. oktober,

to je tisti dan, ko se skupščina mora vsako leto sestati k rednemu zasedanju. Redno zasedanje in pričetek vsakoletnega delovanja skupščine pa je mogoč le ob strani trdne vlade, pa naj bo ta že kakršnakoli. Kralj je, uvažujoč nujnost rešitve krize, takoj v četrtek poklical k sebi predstavnike poedinih parlamentarnih skupin, v petek pa so se pod njegovim predsedovanjem začela reševati pogajanja za

široko koncentracijsko vlado,

ki naj bi rešila predvsem najpotrebnejše zakone, obenem pa tudi sporazumno urenila vsa sporna vprašanja, ki obstajajo med Slovenci, Hrvati in Srbi ter ovirajo naše napredovanje. Konferenca, žal, ni rodila željenega uspeha, pripomogla pa je, da so se dodobra razčistila medsebojna nasprotja in da je kralj dobil pravilno sliko nasprotujočih si nazorov. Radikali in samostojni demokrati, ki so nastopali enotno, so za-

htevali, da mora Radić prenehati s svojim neoviranim hujskanjem in osebno priti v Beograd, — vladin blok pa je neomajno zagovarjal Radićevo početje in se je posebno dr. Korošec izkazal za pravicatega Radičevega advokata. Ena kakor druga stran pa je vztrajala na svojih pogojih in tako v nedeljo še ni bilo nikakega zedinjenja. Ker se je v ponedeljek že moralo otvoriti zasedanje skupščine, je vladar napel vse sile, da se položaj razčisti.

Od nedelje zjutraj, preko noči do ponedeljka popoldne

so neprestano trajale avdijence pri kralju. Med dvorom in parlamentom so švigali avtomobili, v dvoru so kar naprej tekla posvetovanja, v parlamentu pa je bučalo od nervoznosti in radovednosti kakor v uljaku. Vsako uro se je menjal položaj, do zedinjenja pa ni prišlo. Ker je kralj uvidel, da se koncentracijska vlada radi nagajive odpornosti Davidoviča, Korošca in Radića ne da sestaviti, se je v ponedeljek dopoldne že odločil, da združenim radikalom in samostojnim demokratom poveri

volilno vlado,

ki bi v treh mesecih izvedla nove volitve. To pa je davidovičevce in posebno še naše klerikalne tigre tako preplašilo, da so nemudoma poslali v dvor svojega delegata, ki je predlagal še poizkus: da se dosedanja vlada pod nekaterimi pogoji oživetvori le še za par potrebnih dni, nakar se kriza končno razplete in zaključi. Kralj je ugodil in tako se je v ponedeljek zvečer lahko

sestala skupščina

ter izvolila svoje predsedstvo. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Ljuba Jovanović, za podpredsednika pa radičev dr. Maček in klerikalec Hohnjec. V torek je po prestanih naporih vse počivalo; v sredo bi se bilo moralo zasedanje parlamenta nadaljevati. Ker pa medtem še ni padla odločitev, so bile seje odgodene. Kriza je v novem razmahu, vendar je upati, da se bo rešila še ta teden. Bolj in bolj se pač

Anton Stražar:

Krvavi denar

Povest iz minulih časov.

(Dalje.)

Kot skrben gospodar je Šimnovec vedno zgodaj vstajal bodisi poleti ali pozimi. Zatorej je bil tudi naslednje jutro prvi na nogah. Prvo je pogledal vselej k živini; tam je bilo vse v redu. Nato gre proti kašči, ki je stala med hlevom in hišo. Namenil je namreč pripraviti par vreč raznega žita za mlenje, da ga dopoldne popelje Jurče v mlin.

Pa v kašči ga je čakalo silno iznenađenje!

Sneg okoli poslopja je bil ves razhojen, poznali so se tudi tirovi sani, in žito je bilo raztrošeno vmes. Kakor starčku so se začele tresti noge krepkemu možu, ki je skozi le priprta vrata stopil v kaščo...

Žena in dekla, ka sta prišli tudi že med tem v kuhinjo, sta slišali obupen možev klic: «O, tatovi, tatovil!» V grozi letita h kašči, pa najdeta tam Šimnovca, ki je sedel na malem stolcu in je kar zmedeno zrl svojo ženo... Tudi iz so-

sednjih hiš so radi hrupa prihiteli ljudje. Kot blisk se je raznesla govorica po vasi, da so tatovi pri Šimnovcu pokradli nad 50 mernikov žita, več kosov platna in tudi nekaj denarja, ki ga je imel Šimnovec tam shranjenega.

Berač Smolež, ki je koračil sredi dopoldneva po samotni moravški okrajni cesti proti Praprečam, pa je sam s seboj govoril: «He ja, he ja, dobro sem motil Šimnovčeve s svojimi storijami. Danes pa bo znal Šimnovec lahko samo eno pripovedko o svoji okradeni kašči. Par tolarjev mi danes ne odide; mora mi jih dati general Pajk kakor na domenjeno pogodbo, saj brez mene bi mu ne bilo šlo tako gladko. No, pa saj Pajk ni stiskač, on dobro plača svoje ljudi...»

Med tem ne blaž poštenim samogovorom je srečal Smolež Podlipčevega Jozelja iz Škocijana.

«Kaj pa, kaj, Smolež, kako ti gre? Govoriš pa tako seboj kakor štirje. Pa ne, da bi se bil kaj s hudičem menil? Saj včasih smo rekli: Kdor sam seboj govori, se z zlodjem zgovarja!»

«Bodi no, bodi malo drugačen, Jozelj, saj škoda za tebe, ker si bil v šolah, pa včasih take otrobe vežeš. Stopi raje proti

Šimnovcu, tam dobiš pečeno klobaso, ker so včeraj klali. Pa še nekaj: ti si se gotovo učil v črnih šolah, kako se bere Kolomon. Danes imaš priložnost, da Šimnovcu izslediš tatove, ki so mu nocojšnjo noč pobrali več ko polovico žita iz kašče, pa še druge stvari!»

«Veš ti, Smolež, boj se ti Kolomona. Če bi jaz kaj gledal v njem — mogoče bi pri tatinski družbi našel tudi Smoležal — Pa mi ne zameri, prijatelj! Bodi mi pozdravljen in ne imej hudiča za strica!»

Kakor bi berača polil z mrzlo vodo, tako so slabo vplivale nanj te besede. No, tolažil se je: «E, kdo se meni za ubogega in zmešanega starega študenta; on je učen, pa jaz le bolj živim ko on, čeprav ne znam tistih preklicanih čačk in še nisem nikoli imel v rokah črnih bukev...»

V.

Po vseh vaseh so uvedli straže zavoljo rokovnjačev. Tudi Jurče je stražil — pa ravno pri straženju je postal njih pomagač.

V naši domači zgodovini in v ljudskem pripovedovanju so še ohranjeni

uvideva, da so edini izhod iz sedanjega položaja: **nove volitve!**

Razveseljiv dogodek v naši domači politiki pa smo minulo nedeljo znova doživeli **z zmago v Ptuj,**

kjer so združeni slovenski volilci pregazili nemškutarijo, očistili tudi to nekdanje odpadniško gnezdo in s svojo odlično zmago zaključili iztrebljenje nemškutarstva v štajerskih mestih. V Ptuj, Celju in Mariboru je zopet Slovenec neomajen gospodar. Maribor je ravno v torek dobil župana v osebi dr. Leskovarja, za podžupana pa demokrata dr. Lipolda.

Kar se tiče velike politike, pa ni dirindaj samo pri nas, temveč enako ali še huje skoro v vseh evropskih državah. Posebno vroča tla so zopet

v Nemčiji, kjer se je parlament razbil in so razpisane nove volitve. Volilna borba, ki se je že pričela, je tamkaj še vse drugačna kakor pri nas. V Nemčiji je obilo strank, vsaka zase je precej močna, nazori pa tako različni, da niso izključeni tudi ostri spopadi.

Prav tako se sredi volilne borbe nahaja tudi

Anglija, ki pa je dežela stare kulture in umerjenosti,

zato se tudi politični boji vršijo s sredstvi, ki so dostojni omikanega človeka. Od volilnega izida v Angliji in Nemčiji je pretežno odvisna bodoča svetovna politika, zato ves svet z zanimanjem sledi volilni borbi v teh dveh velikih državah, ki si v marsičem toliko nasprotujeta.

Na daljnem vzhodu pa divja revolucija. Kitajska je v ognju, razni kitajski magnati se pretepajo med sabo z velikimi armadami in si hočejo medsebojno priti do živega. Za Šangaj gre danes, jutri bo šlo za Sai-Hai-Hvan. Nič čudnega ni, da to priliko izrablja

na daljnem vzhodu tudi Rusija,

ki je zaprta od Vzhodnega (Tihega) morja

in si hoče priboriti dohod do njega, ker ga je izgubila v znani vojni z Japonsko. Danes so razmere spremenjene in Rusija se je že polastila mandžurske železnice, ki veže njeno zaledje preko kitajskega ozemlja s Tihim oceanom. Sedaj pošilja na daljnji vzhod svojih 25 bojnih ladij, ki bodo ponosno razvile rusko zastavo v teh daljnjih krajih, četudi bodo morale pluti okolu vsega sveta, ker rusko pristanišče Vladivostok leži preveč severno in je posebno pozimi vedno zamrznjeno. Južno se hoče Rusija pomakniti, kjer je že bila in to bo prej ali slej tudi dosegla, ker njene moči so navzlic boljševiškem gospodarstvu ogromne. Tudi Francija, ki ji Rusija dolguje milijarde, je pripravljena sprijazniti se z njo, kakor se je že sprijaznila Anglija, prva svetovna sila. Veliko besedo bo še vodila Rusija, ta velika mati vsega Slovanstva.

Dopisi

GORNJI LOGATEC. Naše upanje, da bomo že letos imeli pod streho Sokolski dom, je zaradi večnega deževja šlo po vodi. Pa nič ne de. Saj nas je za silo spravil iz zadrege podjetni brat Lenassi, ki nam nudi svojo podaljšano gostilniško dvorano na razpolago za naše kulturne in politične namene. Med zimsko potreba pripraviti slavnostni material, da bomo mogli takoj spomladi pričeti z gradnjo. Opeka se že dovaža, apno in cement sta doma, kamence pride na vrsto, ko bodo opravljena jesenska dela. G. tovarnar J. Jelovšek je daroval za Sokolski dom 4 vozove opeke pod pogojem, da pridejo štirje starejši bratje sami ponjo na Vrhniko. Trije vozovi te opeke so že doma, četrti sledi. Hvala darovalcu in požrtvovalnim bratom! — Poletne naraščajške tekme se je udeležilo tudi naše sokolsko društvo. Tri gojenke so sedaj dobile diplome, ker so pri tekmah dosegle šesto, dve pa sedmi mesti. Društvo jim je izročilo diplome v telovadnici na slovesen način. Ogovoril jih je predsednik prosvetnega odseka br. Punčuh v navzočnosti odbora, staršev ter zbranega članstva. Sestre telovadke so oskrbele odlikovankam lepe

okvire za diplome. Pridnim gojenkam, ki so tako odlično zastopale naše sokolsko društvo, bodi izrečena tudi javna čestitka! Priprave za zimsko kulturno delo so v polnem teku. Tam-buraši vežbajo nepretrgoma, za Vse Svetnike se vežba krasna drama «Mrak», tej bo sledila burka, na praznik «Uedinjenja» telovadna akademija. V nedeljo, dne 26. t. m. ob pol 4. uri popoldne priredi Zveza kulturnih društev v Ljubljani prvo letošnje predavanje. Predava g. J. Zupančič o inkviziciji. K interesantnemu predavanju vabimo vse somišljenike. Vršiti se pri bratu Lenassiju.

OSELICA V POLJANSKI DOLINI. Prejšnjo nedeljo se je otvorila žirovska električna centrala na Fužinah. Podjetje je za naše kraje ogromne važnosti. Električni tok je speljan na Vrhniko, kamor ga je največ namenjenega. Obiskovalci naravnost občudujejo delo in podjetnost domačinov Žirovcev. Imeli so res veliko ovir, posebne z denarne strani, kajti vsa naprava stane skoraj trideset milijonov kron. Vso srečo želimo podjetju. Slovesna otvoritev in blagoslovljenje sa se vršili po žirovskem župniku ob navzočnosti številnega domačega in tujega prebivalstva. Ob tej priliki se je pokazala tudi klerikalna nestrpnost. Četudi je to strogo gospodarsko podjetje, vendar se župnik ni mogel brzdati, da bi ne udaril na svojo klerikalno politično struno. Na vse pretege je hvalil svojo klerikalno stranko, kakšno moč da ima zdaj in od katere je pričakovati velike podpore, morda celo poravnavo vsega dolga s pomočjo klerikalnih tigrovskih ministrov iz državne blagajne. Skoro bi bil že rekel, da imajo na napravi in vzdrževanju vse zasluge le tigri. Ta strankarska zagrizenost je motila vso prirediteljev. Celo njegovi treznejši pristaši so obsojali to netaktnost s pripombo: «To pa ne spada sem!» Naša duhovščina po večini ne more brzdati svoje zagrizene strankarske strasti, katero kaže pri vsaki še tako neprimerni priložnosti. Vse jim je dobro v dosego njihovih ciljev. Ljudje ogibajte se takih voditeljev; ti vas ne pripeljejo na pravo pot. Njihova lastna korist jim je glavna stvar.

spomini na tiste čase, ko so prebivalci poedinah krajev in vasi morali sami med seboj organizirati straženje svojega imetja zoper nadlego rokovnjaških in tatinskih tolpe. Očanci, ki so se še osebno spominjali vaškega straženja pa so po večini že odmrli.

Take straže so uvedli pri nas tudi v letu 1845., kmalu zatem, ko so predrzni tatovi pokradli pri Martinčku v Rafolčah in pri Šimnovcu v Zabrezju. Stražarji so se vrstili po redu in vsako noč je v vasi straži le po en mož, ako je bila mrzla noč, pa menjaje po dva. Hiša, ki ni imela nobene sposobne osebe za stražo, je morala pa plačati prispevek.

Oborožen je bil stražnik običajno s «helebardo», večinoma pa tudi z nožem in pištolo.

O svetem Pav', pravijo, vsaka baba od mraza prav'. Tudi tisto leto se je uresničila ta narodna prislovica, ko je stražnik stric Miha stopical po Zabrezju gor in dol in ravno zvečer po godovnem dnevu sv. Pavla. Čeprav je bil zavrt v kožuh in imel na glavi kosmato ovčjo kapo, ki mu je zakrivala tudi pol obraza, mu je vseeno mraz silil v ude.

Stric Miha je torej hodil po vasi sem in tja in seveda izročeval vso tatinsko in

roparsko sodrigo vsem hudičem, češ: kako bi se človek zdajle lahko imenitno grel doma na peči in zadovoljno spal! Možaku je bilo že nad 50 let, zato je imel mraz še večjo moč do njegovih udov.

Nekako okoli tretje ure v jutru pa gre Miha v domači topli hlev, kjer je ležal Jurče in sladko spal.

Stric zbudi fantiča in ga prosi, da bi nekaj časa hodil namesto njega po vasi.

«Zakaj pa ne, stric! Čeprav sem še mlad, pa se nič ne bojim! Le pojdite spat, da se malo ogrejete. Če bo kaj posebne sile, bom pa že sklical ljudi na pomoč! Enega ali dveh se pa ne bojim!»

S temi besedami odide pogumni petnajstletni Jurče takoj na stražo.

Prav ponosno je hodil Jurče s helebardo po vasi, eno roko pa je vedno tiščal v kožuhov žep, kjer je tičala nasasana pištola. Toda po preteku dobre ure mu je silni mraz do dobra ohladil njegovo korajžno kri. Sredi vasi na malem parobku je stal Lovretov kozolec, ki je imel zvečine vsa okna obložena s prosenimi otepi. V to zatišje se je odločil umakniti Jurče vsaj za nekaj časa pred mrzlo sapo.

Krenil je pod kozolec. Tu je bila nalozena tudi stelja in konjska mrva. Jurče si hitro napravi v senu dobro skrivališče, da se ubrani hudega mraza. Tako skrit in v debel kožuh zavrt, je ždel Jurče nekaj časa; pa začel se ga je lotevati dremež. V kratkem času je zadremal...

Vsej okolici v grozo znani kolovodja nadležne sodrge, kakor so rokovnjače imenovali kmetje, Pajek iz Vrhovelj pa je opazoval mladega in neizkušenega čuvaja. Ko se je prepričal, da je trdo zaspal, mu odvzame helebardo, nato pa ga prime za obedve roki in kliče:

«Hejo, hejo, mladi čuvaj! Kako pa stražiš?»

Jurče se zbudi in hoče v zmedenosti poseči po orožju, po helebardi, toda ni je bilo nikjer, poleg tega pa ga je Pajek trdo prijel za obe roki.

«Nič se me ne boj, fantič, mene, starega poštenjaka Pajka iz Vrhovelj. Dobro jutro sem ti prišel voščiti! Toda to ti povem: Ako se mi le ganeš ali zakričiš, ti odbije zadnja urica!»

Do smrti preplašen Jurče ni vedel, kaj bi storil... Pa iz te zadrege ga znova reši sam Pajek.

ZIRI. Dne 10. t. m. je umrl na Selu pri Zireh gosp. Jakob Poljanšek, kovaški mojster in posestnik. Pokojnik je slovel daleč naokrog kot izvrsten obrtnik. Bil je vseskozi zaveden naprednjak in v dobi naprednega prebujenja v Ziri velika, trdna in zanesljiva opora. Ko je pred 25 leti pokojni dr. Ivan Tavčar razširil svoje napredno politično delovanje na Ziri, mu je bil ravno pokojni Jakob Poljanšek neomahljiv stebel, s katerim je sklenil tudi tesnejše prijateljstvo. Tudi gmočno je podpiral pokojnik vse napredno življenje v Zireh. Bil je član vseh naprednih društev, član žirovskega Sokola je bil od njegove ustanovitve. Izredno mnogo zaslug ima pri gradnji žirovskega Sokolskega doma, ki je med najstarejšimi v naši državi. Razume se, da je vedno vršil kot naprednjak svojo volilno dolžnost. Bolehal je že dalje časa in je dosegel starost 64 let. Zavednemu možu bodi s temi vrsticami postavljen majhen spomenik v «Domovini». Vsi znanci in prijatelji ga ohranimo v blagem spominu.

TRŽIČ. Bliža se šesta obletnica naše osvoboditve izpod nemškega jarma. Dan 29. oktobra 1918. je v naši zgodovini zapisan z velikimi črkami. Mi pa ga proslavimo s hvaležnostjo, tako da podarimo na obletnico tega dne mladini meščanske šole v Tržiču velik dar za knjige revnim učencem in za šolarsko kuhinjo, ki nudi dnevno 25 učencem hrano. Tako proslavimo najlepše šestletnico našega osvobođenja.

JARŠE PRI DOMŽALAH. Katoliško izobraževalno društvo v Grobljah je dne 12. t. m. priredilo nekako igro. Da je stvar bila bolj privlačna, je svirala tudi godba. K predstavi pa se je večinoma zbrala le mladina, zakaj izkušenejši ljudje pri nas že ne dajo ničesar za klerikalni larifari. Solska mladina pa se s takimi prireditvami navaža k zapravljivosti, da potem odraste v zapravljivega gospodarja ali gospodinjjo. Denar, nabran pri takih igrah, ni v korist javnosti, ker izgine v globoko klerikalno malho. Sicer je pa slovenskemu klerikalnemu ljudstvu, ki ga vodijo maziljeni gospodje na špagi, težko kaj razsodnega dopovedati. V

«Da me boš poznal, fantič, da ima Pajek tudi dobro srce, vzemi tukaj le dva tolarja. Jaz te bom zdaj toliko časa čuval, da moji ljudje izvrše svoje delo. Ko bom pa čul sovino skovikanje, te izpustim! Takrat pa začni vpiti: Hejo, ljudje, pokonci, tatovi so v vasi, tatovil! Pa ujeli ne bodo nobenega, samo ti boš imel ujeta dva tolarja — kaj ne?»

Po preteku pol ure se je res začulo sovino skovikanje. Pajek zapusti Jurčeta in naglo odide.

Mladi stražnik Jurče zdaj začne kričati na vse grlo. Še preden je poteklo četrto ure, je bila vsa vas na nogah; vsi so bili zmedeni in preplašeni, kajti kaj kmalu se jim je nudil naslednji prizor:

Obupani Lovrač si je ruval lase od velike žalosti, kajti iz kašče so mu večji del vse pobrali tatovi.

Za njimi pa ni bilo nikakega sledu več, kakor da so se v zemljo vdrli...

Jurče je par dni taval žalostno okoli kakor mlad evangelijski Judež. Toda denar mu je tolažil vest, kajti bil je nekako nebičen, premagal se je in ni izdal glasovitega Pajka. In vse to je odločilo njegovo nadaljnjo usodo.

(Dalje prih.)

tem oziru se spominjam na zgodbo, ki sem jo čul v mladih letih, in se glasi: ko sta še Jezus in sveti Peter hodila po svetu, ju je pot zanesla tudi v slovenske kraje. Na ravnem polju najdeta človeka, ki sedi ob mravljišču in mlo joka. Jezus ga sočutno vpraša, kaj se mu je zgodilo hudega. Človek pa ne odgovori, temveč tarna dalje. Končno pa vendar pravi: «Tako mi je hudo, da bi mi tudi Sin božji ne mogel pomagati!» Kristus nato pravi: «No, le povej, saj sem jaz Sin božji!» Tedaj se človek obriše pod nosom in pravi jokaje: «Oh, Slovenec sem in si ne vem pomagati!» «Če je tako, tedaj je tudi moja pomoč zastoj!» odvrne Božji sin in njemu kakor svetemu Petru se je zasolilo oko. — Popotnik.

LUKOVICA PRI DOMŽALAH. (Samomor.) Komaj sem poročal o nesrečnem smrtnem primeru v zadnji številki «Domovine», ko je po neprevidnosti v Trnovčah ustrelil oče sina, že se je pripetil nov žalosten primer. V Lukovici se je to nedeljo ob pol enajstih ponoči za Pungartnikovo trgovino ustrelil v glavo mlad lukovski orožnik. Ljudje so ves naslednji dan hodili gledat mladega fanta, ki je moral zaradi čakanja na komisijo ležati na licu mesta, pogrnjen z belo tančico, okrog njega pa so bili venci; pri sebi je imel svoje morilno orožje, karabinko. Kakor pravijo, je bil isti večer še zelo dobre volje v Omerzovi gostilni v Lukovici. Ko pa je prišel domov, je rekel kuharici, da se bo šel ustreliti. Pograbil je karabinko in odhitel v temno noč. Še preden je prišel kdo do njega, si je že ugasnil mlado življenje. Kaj ga je gnalo v samomor, še ni ugotovljeno. — Sedaj pa še nekaj naročnikom «Domovine»: Povest, ki jo pišem v «Domovini», bo precej časa izhajala. Upam, da boste z zanimanjem sledili resničnim dogodkom prošlega časa iz naše okolice. Agitirajte pri prijateljih in znancih, da se naroče na «Domovino». Saj, če si ga pritrgate za vse leto dober litrček, pa lahko plačate list, ki Vam bo delal zabavo vse leto. Opozarjam ponovno, da pripravljam izdajo svojih povesti. Skrbel bom z vsemi močmi, da bodo povesti zanimive. Priporočam Vam Vaš Anton Stražar, Prapreče 13, Lukovica pri Domžalah.

RADOMLJE. V zadnji številki «Kmetijskega lista» je znani dopisnik, ki se je še pred nekaj dnevi javno skliceval na svojo naprednost in ki je tedaj s povzdignjenim glasom dopovedoval, kako neumesten in škodljiv je medsebojni boj po naprednem časopisu, udaril izza plota po demokratični stranki. Dejstvo, da agilnost in doslednost demokratske stranke osvaja v hitrem pohodu srca naprednih podeželjanih, dočim dvorezno slepmišenje zelenih generalov, ki so v Beogradu neženirano podprli oživotvorjene klerikalne samopašnosti, preseda že pristašem SKS, je užaljenega gospoda tako razvnelo, da se je odločil vreči nam v obraz rokavico. Napovedani boj sprejememo brez oklevanja! Ideja jugoslovanske demokracije, ki že sedaj navdaja z grozo nazadnjaštvo in ki bo sčasoma zadala smrtni sunek bohotno cvetočemu klerikalizmu v Sloveniji, zavzema že v doraščajoči generaciji močan razmah. — To pa boli ljudi Vašega kova, ko vidijo pred sabo neizprosni boj, načelno borbo in zro v daljavi zarjo neizbežne zmage. Računi se ne ujemajo, demagoštvo udarja na ovire, zato se Vas loteva slepa strast. S prerokovanjem, da demokratska stranka naprednosti ne bo nikdar rešila, naj izvoli g. dopisnik v bodoče raje vprašati pri prihodnjem okrajnem sestanku

svoje navdušene napredne pristaše, ki so zadnjič v Radomlju izjavili, da raje volijo klerikalce kot pa demokrate. — Takih ljudi ne rabimo pri nas, naj le ostanejo pri Vas!

MORAVČE. V nedeljo dopoldne 19. t. m. smo imeli plenarno sejo krajevne organizacije JDS., katero je otvoril naš vrli predsednik g. Matija Krušnik. Seje sta se udeležila tudi gg. dr. Rape iz Ljubljane in dr. Potokar iz Radomelj. Obema gospodoma se najtopleje zahvaljujemo za njihovo požrtvovalnost, zlasti se jima zahvaljujemo za pojasnila o današnji politični situaciji. Gospod tajnik je prečital nekatere važnejše dopise ter povedal radostno novico, da šteje organizacija od ustanovitve, to je od 6. julija pa do 19. oktobra že 45 članov. Po nekaterih malih pojasnitvah se je seja zaključila s trdnim sklepom gg. odbornikov, da hoče vsak podvojiti vse svoje moči v prid organizaciji. Po končani seji ob 9. uri dop. se je vršil občni zbor podružnice Kmetijske družbe. Z žalostjo moram konstatirati, da tako podivjanih in nakujskanih ljudi še nisem videl na nobenem občnem zboru kljub temu, da sem že čez 50 let star. Klerikalci so prav po tigrsko obnašali. Rjuli so kakor zver, od lovca zadeta, in razbijali kakor norec. S takimi nastopi ne boste nikdar ničesar dosegli. Sramujte se! Gospodoma kaplanoma pa priporočam, naj se nikar ne vtikata v stvari, ki jima niso popolnoma nič mar. Obadva hočeta biti delegata; mar vidva obdelujeta polje? Kmetijsko družbo naj ima kmet, ne pa kaplan. Kaplan naj bo gospodar v kaplaniji. Kmet še nikdar ni bil gospodar kaplanije, zato tudi kaplan ne bo nikdar gospodar Kmetijske družbe. Gg. kaplana, ali sta videla, kako je vaše ljudstvo metalo vaše listke proč? Kajti spoznalo je, da tako ne more iti. Mnogo kupljenih duš se vam je že izneverilo.

PEČE PRI MORAVČAH. Tako zaželjene volitve so pri nas minule. Dale niso spati našemu farovškemu gospodu in vdanim priganjačem, zlasti pa g. Sušniku iz Moravč. Gotovo so si potrgali vse podplate. Ujeli ste, g. Borštnar, res mnogo kalinov na himanice, a vsi, ki so se ujeli, so bili gotovo slepci in gluhi. Človek zdravega razuma danes sploh ne more biti vnet za našega župnika, še manj pa za klerikalno politiko. Garjeve «putke» so znesle v klerikalno bisago res precej «jajec», ki so pa bila večinoma «klopotei». Uboga piščeta, ki so bila zvaljena iz takih jajec! Gospodu župniku izrekamo na tem mestu najlepšo zahvalo za njegove tako plodonosne spletke, ki jih neprenehoma neti med farani; zapomni naj si, da je on radi faranov v Pečah in ne farani radi njega. Gospod župnik, zapomnite si, da Vas mi živimo in ne Vi nas. Ne mislite si, da živimo v srednjem veku, čeprav živite v farovžu kakor kka srednjeveški vitez. Po ponedeljkovi občinski seji Vas gotovo še danes glava boli. Zdravo!

VRHPOLJE PRI MORAVČAH. Evo vam, dragi čitatelji «Domovine», par novic iz našega kraja. Prvo je, da imamo že dalje časa redno lepo vreme, kar je zelo ugodno za našega kmetovalca, da z lahkoto opravi delo na polju in pospravi pridelke pod streho. Krompir in ajda sta še dosti dobro obrodila. Mnogo je bilo tudi jabolk. Na žalost pa moram zabeležiti, da so se po večini namočila in prekuhala v žganje, namesto da bi se prodala ali posušila. Zaradi preobilega žganja, ki nikdar ne napravi dobrih posledic, se je zgodil pred kratkim zopet primer uboja, ki bo najbrž zahteval človeško žrtev. V torek 14. t. m. so se nam, eč zopet pošteno napili fantje žganja. Bili so sami Orli, ki so letos na svojem ustan. občnem zbo-

ru svečano obljubili, da ne bodo pijančevali in ne ponočevali. Bilo jih je pet po številu, ki so omenjeno noč ob pol 2. uri strašno razsajali in preklinjali po vasi, a nato svojega tovariša do smrti pretepli in ga pustili ležati v mlaki krvi. Revež se sedaj zdravi v Ljubljani v bolnici. Zelo značilno je, da naš duhovnik, ki drugače tako rad naznani vsako malenkost, tega vpitja po vasi ni slišal in ni naznanil, čeprav se je razgrajaje slišalo celo v sosednje vasi. Drugače pa se rad vtika v vsako stvar in ima za vsako neumnost čas. Tako n. pr. pobira po hišah «Domovino» in jo pošilja nazaj. Svetujemo mu, da se kaj takega ne loti več, ker drugače se mu bo vračalo enako z enakim. Pametnejše bi bilo, da bi ljudem svetoval in jih poučil o ravnanju s sadjem, kar bo ljudem več koristilo. Časa ima za to dovolj. Pa kako bo on poučeval ljudi, ko se je še celo v farovžu kuhala blagodišeča pijača. «Auf bikst!» Zakaj neki preganja «Domovino», ker baš ta prinaša izvrstne članke o sadjereji. — V nedeljo 19. t. m. se je vršil občni zbor Kmetijske podružnice v Moravčah, pri katerem so pokazali klerikalci svojo podivjanost, toda kljub temu so odšli z dolgimi nosovi.

BELA KRAJINA. Tudi za našo Krajino se je končno ustanovila podružnica Slovenskega planinskega društva. Odbor tvorijo: Ivan Zagažen, predsednik; dr. Božidar Küssel, podpredsednik; Albin Čebular, tajnik; Jože Kastelic, blagajnik; dr. Ivan Šerko, dr. M. Matjašič, dr. Cerček in Jože Štrubelj, odborniki. Glavni namen podružnice je, gojiti turistiko v Beli Krajini, čuvati prirodne spomenike, v glavnem pa zgraditi na Mirni gori pod cerkvijo sv. Frančiška planinsko kočo, ki naj bo zatočišče domačinom in tujcem na izletih. Pravo ime gore je že precej pozabljeno. V rabi je pretežno le Sv. Frančišek. (Kočevarji rabijo še vsi Friedensberg.) Stari prebivalci pravijo še po ustnem izročilu dedov, da je iz brezna, ki je na vrhu gore, včasih bruhala gosta megla. Ob času neviht pa so se gromadili iz jame veliki oblaki, ki so v najkrajšem času prepregli vso pokrajino. Iz njih je padala debela toča, ki je uničila skoraj vse pridelke, tako da so morali hoditi po živež preko Kolpe. Da bi odvrnili take nesreče, so sezidali nad breznom cerkev in od takrat je gora mirna. Do koče vodi cesta s postaje Semič, druga pot je pa Črnomelj—Talčji vrh—Rodine—Planina. Oboje je že markirano: rdeče kolesce z belo piko v sredini. Kupljen je že svet, kjer bo stala koča, izdelan načrt, material v pripravi, kopanje temelja in kleti se bo začelo še letos. Ako bodo razmere ugodne, bo koča dograjena v letu 1925. O nadaljnjih podrobnostih bomo še obvestili naše bralce «Domovine»-posetnike, ki bivajo v sosednjih občinah, da bodo obveščeni o teku dogodkov, obenem pa bomo podali tudi drugim ljubiteljem narave nekaj smernic za prihodnjo sezono.

SEMIČ. Dovolite, g. urednik, tudi iz našega pozabljenega kota nekaj vrstic. V nedeljo dne 19. t. m. je priredil tukajšnji Sokol družabni izlet na Črešnjevce pri Semiču. Izlet je dobro uspel, pa ne zato, ker nas je g. Z. iz Rožnega dola zabaval s precej «krepkimi vici». Gospod je član nasprotne organizacije, kateri resnično zavidamo takšno moč. Med drugim nam je pokazal, kako skače na paši poreden konj, kateremu zvežejo prednji nogi, da ne zbežlja. Njegove krepke šaljivke prenesejo mogoče le utrjena moška ušesa, nikakor pa ne ženska in še manj otroška. Prosimo tedaj g. Z., naj nas v prihodnje počasti s svojimi produkcijami le tedaj, ko priredimo izlet ali kaj podobnega samo za moške. Dotlej pa naj se vadi

v svojem običajnem krogu; to je pri Orlih. — Zdravo! — Sokolica.

KRŠKO. Kettejev večer. Kulturno prosvetni odsek Sokola v Krškem priredi ob priliki 25letnice smrti pesnika Dragotina Ketteja recitacijski večer. Prireditelj se bo vršila v Sokolskem domu v nedeljo 26. t. m. ob 4. uri popoldne. Spominski govor ima akademik g. Žun, Kettejeve pesmi pa recitira g. Markič (oba člana šentjakobskega literarnega krožka iz Ljubljane). Posetite prireditelj polnoštevilo!

TRBOVLJE. Nedelja 19. t. m. je bila zopet enkrat zanimava za našo dolino. V zgodnjih urah so prodajali otroci «urednikov» domač, a svetovnoznani list «Slovenski dom». «Samo en dinar prosim!» Ta listič, tiskan na polovici pole, izhaja in preneha po potrebi — kakor sta pač razpeloženje in kredit. O vsebini je boljše, da ne govorimo; tisti «ven z volitvami» pove dovolj! To vse skup je bila priprava za shod. Saj človek bi podprl in tudi ni proti pravilni ureditvi občine, samo če bi ti gotovi ljudje bili vsaj možje, ki imajo kaj takta v sebi. Če jih poverijo za glavne referente na shodu, se skrijejo, a v gostilni imajo polna usta. In taki zajčki naj bi potem vso stvar vodili? Na vsi stvari je bilo edino pametno, da se shoda volilci niso udeležili; gotovo smatrajo vso stvar za smešno — in po pravici. Če so bili vsi ti govorniki kandidati za županski stolček, potem nas, o Bog, reši hude letine! Za take Jakce, Mihce in Johančke bi bilo res bolje, da si kupijo konjičke, ki zadaj piskajo.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Brihtnost naših klerikalcev je takšna, da imajo vsakega demokrata za Orjunaša. Res, čudno je to, kajti v resnici ni pri Sv. Jederti še nobenega Orjunaša in tudi organizacije ni. Nadalje sodo klerikalci po sebi, češ, da gredo vsi demokratski dopisi od tukaj iz rok izštudiranih oseb. Pripomniti moram, da nisem študiral na visokih šolah, kakor so klerikalni dopisniki, pač pa sem se še šolal med tukajšnjimi klerikalci kot podpredsednik orlovske organizacije. Tako sem ugotovil, da naši klerikalci glede svoje kulture ne spadajo več v dvajseto stoletje, temveč so mogoči le za sedemnajsto stoletje.

PODČETRTEK. (Poziv.) Dopisnika članka «Ga bo treba poučiti z višjega mesta», ki je izšel v «Straži» in v katerem se podpisaneu predbacivajo pijančevanje, zabavljanje proti sedanji vladi in ministru dr. Korošcu ter neuspehi v šoli, pozivam, da javno nastopi in mi dokaže svoje očitke. Ako tega ne stori, ga imenujem za podlega denuncijanta in obrekovalca. — Podčetrtek, 15. oktobra 1924. Karel Kobalé, učitelj.

PRIHOVA PRI KONJICAH. Zopet se moramo malo oglasiti v ljubi «Domovini» in poročati par veselih in žalostnih novic iz našega kraja. Hvala Bogu, imeli smo lepo jesen in naravnost krasne dneve ob trgatvi. Vinska letina je srednja, največ pridelka sta vzeli toča in rja. Sadja je zelo veliko, le kupcev ni. Zategadelj kmetje napravljajo iz sadja pijačo, katere je toliko, da že zmanjkuje sodov. Prav se glasi tista narodna pesem: «Smo ga že pili, pa ga še bomo,» čeravno samo jabolčnik. — Pred kratkim so se vršili tukaj pri nas vojaški manevri, ki pa niso napravili veliko škode. Po vzgledu teh so pa priredili tudi tukajšnji klerikalci svoj manever na vse, kar je količkar naprednomislečega. Kar se je zadnje tedne zgodilo tukaj pri nas, je skoro neverjetno. Človeka je sram, zaupati to javnosti. Danes povemo samo to, da, če se ne dá zadostčenje vsem, ki so nedolžni, povemo prihodnjič vse. Sram vas bodi! Demokrat.

SEVCE PRI SV. MARJETI. St. 42. «Slovenskega gospodarja» godrnja pod naslovom «Zanimivosti oo Sv. Jederti nad Laškim», češ, da ni potrebna prava občinska cesta čez Sevice, pač pa oni zapuščenj kolovoz čez Udmat, ki je vso zimo zamrznjen, ker se nahaja v velikem zatišju, dočim je cesta čez Sevice skoro vedno kopna, ker je proti solncu. Naj se dopisnik «Slovenskega gospodarja» poda pozimi proti Udmatu, in ko se bo vrnil domov s krvavim nosom ali s pobito glavo, se ne bo več navduševal za udmatski kolovoz. Prišel bo do spoznanja, da je prava pot čez Sevice in le tu promet mogoč. Tudi naš oča župan zadnji čas robantijo proti popravi občinske ceste čez Sevice ter govore, da je nepotrebna. Pravijo tudi, da naj bi se raje napravila nova cesta za Sevcami do klerikalca gosp. Kudra, ki namerava otvoriti za Sevcami strojno mizarstvo delavnico z električnim pogonom. Seveda bi to cesto, ki bi bila napravljena na stroške občine, rabil samo g. Kuder, ki je baje desna roka našega župana. Nadalje se dopisnik «Slovenskega gospodarja» spotika nad nekim upokojenim železničarjem, češ, da si je postavil vilo. — Klerikalci so si mnogo prizadevali, da ga vlove v svojo stranko; zato so mu iz svoje posojilnice posodili denar, da si je napravil tako zvano «vilo», a sedaj, ko vidijo, da ne gre z njimi, ga napadajo, in jim mora plačevati mastne obresti od svoje borne pokojnine.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ŽITO: Cene so prilično stalne, dasi se je zaradi zboljšanja dinarja pričakoval njihov padec. V Novem Sadu se trguje pšenica po 365 do 370 Din, oves po 265 Din, turščica, nova, sušena po 240 Din, moka «0» po 530 Din za 100 kg.

GOVEDA: Cene so v zadnjem času le sem in tja nekoliko nazadovale. Na zadnjih slovenskih sejnih so se trgovali voli, prvovrstni, po okrog 13 do 14 Din 50 par, slabši po 11 do 13 Din, krave, dobre, po 10 do 12 Din, stare za klobase po 8 do 8 Din 50 p za kilogram žive teže. Teleta imajo precej visoko ceno v Zagrebu, kjer so se na zadnjem sejmu prodajala po 17 Din 50 par do 20 Din za kilogram žive teže. Mnogo cenejša je bosanska živina, ki pa je tudi slabše kakovosti.

SVINJE. Na Slovenskem še kupčija s svinjami ni nikjer velika, ker jih še pitajo. V drugih pokrajinah naše države pa se sklepajo že precejšnje kupčije. Na zadnjem zagrebškem sejmu so prodajali hrvatske svinje, pitane, po 22 Din 50 par do 23 Din, sremske pa po 23 do 24 Din, dalje nepitane po 17 do 20 Din, prasce do 1 leta po 17 do 23 Din, preko 1 leta po 17 do 20 Din za kilogram žive teže. Sremske pitane svinje, zaklane, so se trgovale po 25 do 27 Din za kilogram mrtve teže.

KRMA ima v Zagrebu mnogo višjo ceno nego na Slovenskem. Dočim se v Mariboru dobi seno po 55 do 87 Din 50 par, stane v Zagrebu 88 do 113 Din za 100 kg. Otava in detelja sta se prodajali na zadnjem zagrebškem sejmu po 125 do 150 Din. Slama je v Mariboru stala okrog 42 Din 50 par za 100 kg.

KONJI: Cene niso več tako čvrste, kakor so bile svoječasnno. V Zagrebu se dobe konji po 5000 do 9000 Din, žrebeta po 3500 do

5000 Din za komad. Prilicno iste cene veljajo tudi pri nas.

HME LJ: Cene hmelju valujejo. Cim se naša valuta popravlja, slabijo cene, čeprav so na zunanjih tržiščih stalne. Cene našega hmelja, ki je izrazito izvozno blago, se vobče ravnaajo le po inozemskih cenah ter se nikdar ne razvijajo samostojno. Opaža pa se letos kakor lani, da se valovanja cen vrše le v ozkih mejah. To pomeni, da svetovni pridelek hmelja komaj zadostuje za potrebo pivovarn. Cene se v Savinjski dolini gibljejo okrog 100 Din za kilogram, v Bački pa so precej nižje.

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 22. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za 9 tri četrtine pare, 100 italijanskih lir za 300 Din 60 par do 303 Din 60 par, 100 madžarskih kron za 9 eno tretjino pare, 1 dolar za 68 Din 50 par do 69 Din 50 par, 100 češkoslovaških kron za 204 Din 75 par do 207 Din 75 par, 100 švicarskih frankov za 1331 Din 90 par do 1341 Din 90 par.

= **Obtok bankovcev v naši državi** je znašal 15. t. m. 6 milijard 26 milijonov 63 tisoč 220 dinarjev.

= **Carina na uvoz sladkorja** naj se odpravi. Ker so spričo ugodnih izgledov svetovne produkcije sladkorja pričele cene padati, je 8 jugoslovanskih tvornic sklenilo med seboj kartel, to je nekako pogodbo, po kateri bodo vse tvornice cene zopet nekoliko povišale. Znano je, da je sladkorna industrija že vsa leta po vojni delala ogromne dobičke, kakor nobena druga industrija, zakaj naj bi jo potem še ščitila pred tujo konkurenco visoka uvozna carina, ki znaša 3 Din 30 par do 4 Din 40 par za kilogram in ki onemogoča uvoz tujega sladkorja, ki je znatno cenejši od našega. Uvozna carina na sladkor naj se odpravi in omogoči konkurenca, potem bodo ostale nizke cene temu živilu, ki je zlasti za prehrano delavskih in drugih revnejših slojev velikega pomena.

Kmetijski pouk

KRAVE ZA MOLŽO, ZA DELO IN ZA PLEME.

V naši deželi so pogoji za kravjereje različni, tukaj bolj, tam manj ugodni. Odvisno je to od posestnih, gospodarskih in tržnih razmer. Kar se da v enem kraju priporočati in z uspehom izvajati, tega ni mogoče v drugem kraju doseči. Zato se tudi ne da kravjereje povsod po enem kopitu urediti. Danes je kravjeje reja v posameznih krajih tako vpeljana, kakor se je razvila tekom časa in ob danjih pogojih. Vendar se da še v marsičem na bolje obrniti in izpopolniti.

Prepričan sem, da bi se dalo na našem posestvu veliko več uspeha doseči, če bi krave tudi vprezali, kakor da jih redimo samo za plemo in za molže. Več bi se doseglo, zlasti po takih krajih, kjer so krave prikovane na hlev in kjer imamo blizu doma ležeča zemljišča z ugodno zemljo, ki bi se dala s kravami zlahka obdelovati. Po takih krajih bi se dali dohodki kravjereje izdatno dvigniti, če bi jo obenem podprli tudi z dobrim krmljenjem, ki pri molznih kravah sploh ne sme manjkati.

Nekaj dela bi kravam sploh bolj koristilo, kakor da tičijo vedno v hlevu.

Zmerno delo in gibanje utrjuje take živali, vpliva ugodno na boljše mlečnost in povečuje tudi njih plemensko vrednost. Seveda je treba take krave bolj močno rediti, kakor smo sedaj vajeni. To pa te živali tudi zaslužijo, ne le s svojim delom, ampak tudi s svojim večjim užitkom, ki ga dajejo. Pri takih živalih se vsa reja bolj izplača, pa tudi krave postanejo več vredne, ker se vsak potruži rediti kaj boljšega. S tem pridobi pa tudi vsa vrednost telet za rejo in za plemo.

S porabo krav za delo pridobi tedaj vsa reja, ker se začne vsa pozornost na njo obračati, ne le od strani gospodinje, ki se briga za kravjo mlečnost, ampak tudi od strani gospodarja, ki se začne vse bolj zanimati za delazmožnost in za dobro krmljenje in oskrbovanje uprežnih krav. Po nekaterih krajih, kakor n. pr. v okolici Sodražice, se je vprezanje krav že močno upeljalo in v resnici vidimo tam danes vse boljše kravjereje, kakor je bila pred tem časom. Tudi po drugih za to pripravljenih krajih bi vsa reja pridobila, če bi se mali posestniki lotili uprežanja krav. Vsa reja bi se bolj ustalila, živina izboljšala, dohodki mlekarstva povečali, zapeljiva in danes močno razširjena prekupčija z voli in junci bi odnehala, ako bi se poprijeli uprežanja krav. Za mnoge posestnike bi bil tak prehod od reje volov na rejo dobrih molznih in uprežnih krav važna gospodarska pridobitev, ki bi ne zagotavljala

le več uspeha v živinoreji, ampak sploh pri vsem gospodarstvu. In to ima biti predvsem merodajno, če si hočemo izboljšati svoj položaj.

Beleške

+ **Dr. Korošec napoveduje svoj beg.** V nedeljo je Radić na svojem zborovanju v Dolnji Stubici izpovedal, da se je dr. Korošec nedavno izrazil: «Ako pojde tako dalje se za par let umaknem v tujino, Slovenija pa naj bo, kar je — republikanska in Srbi naj se tudi glede Slovenije sporazumejo z Radićem!» — Kaj se to pravi? Dr. Korošec meče puško v koruzo. Razočarani volilci ga zapuščajo, z druge strani mu pa Radić sili v zelje. Dr. Koroševa napoved, da bo enostavno pobegnil v inozemstvo, je priznanje popolne polomije klerikalnih tigrov. Ničesar niso dosegli, lahkoverno ljudstvo pa s sleparijami zavedli tako daleč, da se danes z jezo obračata stran od njih: Kar je pametnejših, gredo v demokratsko napredno fronto, kar pa je duševnih revčkov, silijo k Radićevi republiki, kakor koza za soljo. Povedati moramo le eno: Kakor dr. Korošec s svojim begom v inozemstvo ne bo rešil svoje časti, tako tudi Radić nikoli ne bo imel odločevati glede Slovenije. Ko bo naše ljudstvo enkrat do dobra spregledalo vse avtonomistične in republikanske sleparije, jih bo pognalo z loparjem ter zaživelo novo življenje v ujedinjeni domovini.

Tedenske novosti

* **Našim ugankarjem!** Še do 4. t. m. je čas, da rešite uganke in pošljete njih rešitev. Razpisanih je 43 daril v knjigah, ki jih dobe izžrebani ugankarji-naročniki, ki so pravilno rešili vsaj tri uganke (za prvo darilo vseh šest) in ki imajo plačano naročnino vsaj do konca oktobra. Tekme za darila pa se lahko udeležujejo tudi novi naročniki, ki s prihodnjo številko naročijo in plačajo «Domovino» do konca leta. Zamudniki, plačaje torej zaostalo naročnino, ki jo boste morali tako ali tako poravnati, ter pošljite rešitve ugank, s čemer se Vam nudi prilika, da dobite lahko darilo, ki je vredno več nego triletna naročnina za «Domovino». Poskusite srečo!

* **Pašić zopet zdrav.** Kakor poročajo iz Beograda, je bivši ministrski predsednik Nikola Pašić bil težko obolen, vendar je sedaj zopet zapustil posteljo.

* **25letnico svojega delovanja** pri Trboveljski premogokopni družbi je praznoval te dni rudniški nadzornik g. inž. Fr. Lapornik, rodom Trboveljčan. G. Lapornik je bil eden izmed prvih Slovencev, ki so se posvetili montanističnemu študiju. G. nadzorniku, ki je obenem najstarejši slovenski inženjer pri Trboveljski premogokopni družbi, kličemo: Na mnoga leta!

* **Dr. Franjo Rosina** †. V zdravilišču na Dunaju je prejšnji četrtek umrl ugledni mariborski odvetnik dr. Franjo Rosina, ki si je za slovensko in napredno stvar v Mariboru pridobil velikih zaslug. Pogreb se je vršil v ponedeljek v Mariboru ob ogromni udeležbi ljudstva. Slava njegovemu spominu!

* **Smrt najstarejšega duhovnika lavantinske škofije.** V Novi cerkvi je umrl g. dekan dr. Leopold Gregorec. Bil je najstarejši du-

hovnik lavantinske škofije. Rodil se je 1. 1839. pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Bil je svoječasn državni poslanec. N. v. m. p.!

* **Ameriški Slovenec kot dobrotnik slovenskih dijakov.** Naš rojak dr. Franc Košmerl, rodom z Jesenic, sedaj pa odvetnik in vseučiliški profesor v Čikagi, je ljubljanskemu magistratu izročil 100.000 dinarjev, da bosta iz letnih obresti prejemale vsako leto po dva slovenska dijaka podporo. Plemeniti sklep slovenskega rojaka je v vsej javnosti vzbudil najboljši dojem.

* **Štrajk invalidov z gladovanjem.** V zdravilišču Brestovcu vrhu Zagreba se nahaja tudi 80 invalidov v oskrbi. Pod vlado klerikalcev in muslimanov pa se je njihovo stanje tako obupno poslabšalo, da so se lotili poslednjega sredstva: Začeli so štrajkati z gladovanjem. Ministrstvo za socialno politiko, ki ga ima v rokah dr. Korošev prijatelj musliman Behmen, se pa za žalostno zadevo pet dni ni nič pobrigalo in končno šele na pritisk vse javnosti odposlalo v Brestovac komisijo, ki je ubogim invalidom obljubila najpotrebnejše: zimske obleke, popravilo raztrganih barak in izboljšanje hrane.

* **Medveda je ustrelil Mate Moravec** iz Podklanca. Medved je bil srednjevelik in približno 3 leta star. — Tamošnji ljudje ne pomnijo, da bi bil v teh krajih kdaj ustreljen kak medved.

* **Zagonečen umor v Ljubljani.** Na Hranilnični cesti na ljubljanskem polju je bil v nedeljo ponoči umorjen trgovec g. Ferdinand Pipan, ko se je vračal s svojo soprogo Slavko domov. Morilec, ki je zakonska že vso pot zasledoval, je nenadoma stopil k njima, nameril samokres na g. Pipana, zaklical: «Geld oder Leben!» ter že izprožil. Pipan je padel

na tla in kmalu izdihnil. Ko so na klic so-
proge prihiteli ljudje, so našli njo v neza-
vesti poleg mrtvega soproga. Kot osumljenca
umora so aretirali Ernesta Mikliča, bivšega
zaročenca Pipanove soproge, toda vsi znaki
kažejo, da je ta popolnoma nedolžen in so
ga že izpustili. Izvršile so se nove aretacije,
o katerih pa čuva policija strogo tajnost. —
Najbrže se je izvršil umor iz maščevanja.
Pokojni Pipan je bil šele pol leta poročen. V
ljubljskih krogih je bil splošno priljubljen.

* Zaradi družinskih razmer v smrt. V
Ljubljani se je na dvorišču hiše št. 10 na
Opekarski cesti ustrelil tamkajšnji posestnik
Ivan Mauser. Povod temu žalostnemu do-
godku je bil prepir, pri katerem se je Mauser
tako razburil, da je vpricho žene in svaka vzel
lovsko puško, odšel z njo na dvorišče in se
vkljub prigovarjanju in pomirjevanju ustrelil
v glavo. Bil je takoj mrtev.

* Samomor Slovenca v Zagrebu. V za-
grebski okolici se je vrغل pod vlak mizar v
Belovaru Ivan Brožič, rodом iz Kranja. Vlak
mu je glavo popolnoma odrezal, istotako
desno roko in stopalo desne noge.

* Surovo mučenje živali. Posestnikov sin
Alojzij Trampuš in hlapec Matevž Oblak iz
Polhovega gradca sta pripeljala v Ljubljano
bika. Ubogo žival sta na potu strahovito
pretepala in suvala, da je na mnogih mestih
kravala. Na Gosposvetski cesti je izmučena
žival legla na tla. Surova možaka pa sta
vzela steklenico bencina, polila žival med
zadnjima nogama in zažgala. Surovini se
bosta zagovarjali pred sodiščem.

* Umor in rop. Pri Koprivnici je bila te
dni oropana in umorjena posestnica Ana Ko-
kočarjeva. Morilec Franc Podlessek, rodом iz
občine Vojsko, je že aretiran. Ob priliki are-
tacije so našli pri njem še več ukradenega
blaga.

* Posledice pijančevanja. Novo vino že
rodi slabe posledice. Iz več krajev nam poro-
čajo o pretepih in pobojih med pijanimi fanti.
V nedeljo so se v Dobovi pri Brežicah v
Megučevi gostilni stekli fantje in je bil opasno
poškodovan neki Poček iz Mosteca pri Do-
bovi. — Pri enakem pretepu je bil te dni v
Artičah pri Brežicah ranjen neki Levak. Eden
prepečev je bil aretiran.

* Umor dveh zakoncev. K posestniku
Jakobu Verdelju v Vrbinski vasi pri Krškem
je prišel pred kakima dvema tednoma neki
tujec, katerega je posestnik vzel v službo kot
hlapca. Dne 15. t. m. je prišel novi Verdeljev
hlapec v Krško in hotel tam prodati kravo.
Mesar se je z njim že pogodil in mu izplačal
na račun aro. Ker ga je kasneje drugi mesar
opozoril na okolnost, kako hlapec prodaja za
gospodarja, je odšel kupec osebno na Ver-
deljev dom, da povpraša gospodarja. Doma
pa je našel samo hlapca, ki mu je povedal,
da je gospodar šel v Toplice. Mesar je zahteval
povračilo are, ki jo je tudi dobil, nato
pa je naznanil sumljivo zadevo županu v
Vidmu. Župan je odšel na Verdeljev dom,
kjer je našel vse zaprto, a na vratih napis:
«Jaz sem junak iz Like. Stara sta odšla v
Toplice in se ne vrne več.» — Skrivnostno
zadevo je preiskala sodna komisija in je našla
na Verdeljevem domu krvave sledove. Verdelj
in njegova žena sta bila najbrž umorjena in
zapeljana v Savo. Hlapec je med tem nena-
doma izginil.

* Narobe je bilo res. Te dni je v Trstu
prišla na rešilno postajo zasebnica Ana Vra-
nytzky ter pokazala rano v stegnu desne
noge, češ, da se je hotela ustreliti, a ji je

spodletelo. Vprašali jo seveda niso, zakaj se
ni poskusila še z enim strelom in bolje za-
deti, temveč so ji nudili takoj pomoč. No, pa
se je izkazalo, da se vsa zadeva le ni vršila
popolnoma tako, temveč se je ženska sprla
s svojim možem in ker so tam v Primorju
sploh bolj vroče krvi, je že dvignila samo-
kres in hotela moža ustreliti. S samokresom
pa je ravnala nerodno in zadela sebe v nogo.
Policija jo je sedaj aretirala.

* Dva potepuha. Pišejo nam: Na Žerenku
pri Moravčah je dal posestnik I. Ribič (vulgo
Osolc) prenočišče dvema mladima brezposel-
nima moškima ter ju pogostil z jedjo, ker sta
mu rekla, da sta lačna. Ko so pa drugi dan
šli domači na delo, sta se potepuha, ki sta
se že poslovila od gostoljubnega gospodarja,
vrnila, udrla s sekuro vrata, razbila pokrove
od skrinj ter pobrala vse, kar jima je prišlo
pod roko, vso boljšo obleko od treh domačih
fantov, čevlje, ure, verižice in seveda denar,
kar sta ga našla. Dobila sta tudi steklenico
žganja, kateremu tudi nista prizanesla, nakar
sta nemoteno odšla. Ko so domači tatvino
opazili, so ju takoj zasledovali, a brez uspeha.
Omenjeni posestnik ima občutno škodo.

Iz raznih krajev

* Na Ježici pri Ljubljani je praznoval
80letnico duhovni svetnik Simon Zupan, žup-
nik v pokolu, priljubljen in častiljiv starček.

* V Podutiku je izginil 18letni posestnikov
sin Ivan Seliškar. Oče je prijavil zadevo po-
liciji, ker sumi, da se je sinu morda pripetila
nesreča.

* V Šmartnem pod Šmarno goro je umrl
76letni mestni uslužbenec v pok. gosp. Fran
Hribar. Bil je mož poštenjak. Blag mu spo-
min!

* V Spodnji Hrušici je v soboto preminul
g. Franc Korbar, poštar in posestnik,
osebno pa vrlo blag in ljubezniv človek. —
N. v m. p.!

* V Hotedršici je padel z voza 43letni
posestnik Ivan Logar ter se opasno poško-
doval.

* V Stražišču pri Kranju so vlomili tatovi
pri tvrdki Masterl, ki izdeluje žimnate vrvi
za sita in žimnice. Vlomilci so odnesli večjo
množino izdelane črne žime. Pred nakupom
tega blaga se svari.

* V Kranju sta obhajala 25letnico svoje
poroke ugledna zakonska Mihael in Marija
Lužar. Še mnogo let!

* Na Hujah pri Kranju je v ponedeljek
zjutraj izbruhnil pri posestniku Josipu Mar-
čanu požar, ki je v kratkem vpepelil dve po-
slopji posestnika. Gasilna društva, ki so pri-
hitela na pomoč, so mogla rešiti samo ostala,
v bližini se nahajajoča poslopja. Požar je
uničil tudi gospodarsko poslopje Marčano-
vega sosedu. Sumi se, da je bil ogenj pod-
taknjen.

* V Kapelah pri Dobovi so neznani zli-
kovci vlomili v Staničevo hišo in pokradli
vse, kar jim je prišlo pod roke. Vrh tega
so nekega Pšeničnika, ki so ga srečali na po-
vratku s tatinskega posla, opasno obdelali z
noži. Tatovi še niso izsledeni.

* V Lokah pri Trbovljah je umrla v nežni
starosti 12 let hčerka g. Antona Medveška,
Hedvika. Žalujemo naše sožalje!

* Na Gomilskem je pobodla krava 66let-
no marljivo gospodinjko Marijo Koprivšek.
Težko poškodovano so prepeljali v celjsko
bolnico, kjer pa je podlegla ranam. Blag ji
spomin!

* V Laškem se je smrtno ponesrečil pivo-
var gosp. Ludovik Osserdorf. Padel je več
metrov globoko. Prepeljali so ga v javno
bolnico v Celju, kjer je kmalu izdihnil. Bil
je rodом Čeh in dober Slovan. Blag mu
spomin!

* V Krčevini pri Mariboru sta praznovala
zakonska Franc in Ivanka Veber srebrno po-
roko. Obema zakonskima, ki sta v narodnih
krogih zelo priljubljena, iskrene čestitke!

Iz demokratske stranke

V soboto 25. t. m. se vrši plenarna seja
k. o. JDS. ob pol 10. dopoldne v Kočevju,
ob 4. popoldne v Dolenji vasi pri Ribnici in
ob pol 9. zvečer v Ribnici. Vseh treh sej se
udeleži g. Fran Majcen iz Ljubljane.

V nedeljo 26. t. m. se vrši plenarna seja
k. o. JDS. ob 10. dop. v Loškem potoku, ob
2. pop. pa v Sodražici. Obeh sej se udeleži
g. Fran Majcen iz Ljubljane.

Iz Zveze kulturnih društev

V soboto 25. t. m. se vrši ob 8. zvečer
predavanje na Jesenicah. Predava g. Oton
Ambrož o postanku naše države.

V nedeljo 26. t. m. se bodo vršila pre-
davanja v naslednjih krajih:

V Škofji Loki ob pol 11. uri dopoldne v
Sokolskem domu. Predava g. Oton Ambrož
o Jugoslaviji in njeni ustavi.

V Devici Mariji v Polju ob 9. dop. v go-
stilni A. Kuharja na Vevčah. Predava
g. živinozdravnik Rafael Ipavec o prvi po-
moči živini v sili.

V Blagovici ob 7. zjutraj v gostilni pri
g. Novaku. Predava g. nadzornik Črnagoj
o splošnih gospodarskih vprašanjih.

V Št. Vidu pri Brdu ob 11. dop. predava
g. nadzornik Črnagoj o splošnih gospodar-
skih vprašanjih.

V Rečici-Bledu ob 4. pop. v restavraciji
«Savica». Predava g. dr. Fr. Čadež o naj-
novejših svetovih.

V Prečni pri Novem mestu ob 7. zjutraj
v stari šoli. Predava g. Fr. Malasek o zim-
skem krmljenju domače živine.

V Bršljini ob 2. pop. v prostorih gostil-
ne Alojzij Drenik. Predava g. Fr. Malasek
o napravi ensilaže in pomenu iste za mle-
karstvo.

V Kostanjevici ob pol 8. zjutraj. Pre-
dava g. ravnatelj A. Mervič o naši bodoč-
nosti in gospodarskem razvoju.

V Krški vasi ob 2. pop. v gostilni Josipa
Ajstra. Predava g. dr. Josip Kunc o prvi
pomoči živini v sili.

V Dražgošah ob 4. popoldne v gostilni
g. Jelenca. Predava g. dr. Jože Bohinjec
o socialnem zavarovanju delaštva.

V Gornjem Logatcu ob pol 4. popoldne.
Predava g. Stojan Bajič o socializmu in
komunizmu.

V Borovnici ob pol 8. zjutraj. Predava
g. ing. Ružič o agrarni reformi.

V Studencu-Igu ob 3. pop. v Sokolskem
domu. Predava g. Anton Likozar o polje-
delstvu in splošno-kmečkem gospodarstvu.

V Ihanu ob 3. popoldne v Gasilskem
domu. Predava g. živinozdravnik Lovro
Tepina o prvi pomoči živini v sili.

V Dragatušu ob 11. uri dop. v šoli. Pre-
dava g. nadzornik Fr. Ombač o vinograd-
ništvu.

V Ribnici predava g. prof. Rado Pavlič
o vzrokih neuspehov v šoli.

Prosveta

Anton Melik, Jugoslavija. Zemljepisni, statistični in gospodarski pregled. I. del. Druška predelana in pomnožena izdaja. (Pota in cilji, 5. in 6. zvezek.) Ljubljana 1924. Izdala Tiskovna zadruga. Strani 427. Cena boljši izdaja 75 Din, slabši 60 Din, poštnina 2 Din več. Ko je pred tremi leti izšla prva izdaja Melikove Jugoslavije, je bila knjiga zaradi svoje zanimivosti in potrebnosti hitro razprodana. Sedaj je priredil Melik novo, povsem predelano in pomnoženo izdajo, ki na 427 straneh obširno in temeljito razpravlja o reliefu jugoslovenskega ozemlja, o našem morju, podnebnju, rastlinstvu, živalstvu, prebivalstvu in narodnem gospodarstvu. Dočim zanimajo prva vprašanja bolj teoretične in šole, so zadnja poglavja zlasti važna za vse naše gospodarske in pridobitne kroge. Ti najdejo v knjigi obilo podatkov in informacij, ki jih rabijo pri svojem gospodarskem delu. Skupno z drugim delom, ki je izšel že lansko leto, nam podaja Melikovo delo vse, kar moramo vedeti o naši državi v zemljepisnem, gospodarskem in kulturnem pogledu. Nanj opozarjamo zato vse javne, državne in avtonomne urade, gospodarske in pridobitne kroge ter kulturne organizacije, pa tudi posameznike, ki se hočejo temeljito poučiti o naši državi. Knjiga je izšla v priročnem formatu in v pravilni obliki. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Za smeh in kratek čas

Velik razloček.

Župnik Jaka je v nedeljo silno vneto pridigoval, kako mora človek biti potrpežljiv in da ne sme godrnjati nad božjimi sklepi. Zraven je goreče razlagal, kako verjen, pobožen in potrpežljiv je bil Job, ki je z mirno vdanostjo prenašal vse nezgode in nikoli ni zagodrnjal proti Bogu.

Opoldne nato pred kosilom pa reče fajmošter Jaka svoji kuharici, naj mu prinese literček najboljše starine iz tistega soda, ki stoji v zadnjem kotu kleti. Kuharica čez čas prihiti vsa nesrečna nazaj in pove, da je na sodu počil obroč in da se je vino razlilo po tleh.

«Jojme!» začne larmati in si lase puliti fajmošter Jaka.

«No, no!» pravi nato kuharica, «toliko ti pa spet ni treba čemeriti se, saj si vendar v pridigi govoril o potrpežljivem Jobu, ki ni nikoli godrnjal zoper voljo božjo!»

«Pusti me z Jobom v miru!» zarenči fajmošter Jaka, «nikoli ni on niti srknil takega vinčka, kakor je bil moj!»

Da se ne zve.

Župnik Matija z Gorenjskega je šel z mežnarjem Gašperjem v Ljubljano nakupovat različne stvari. Porabila sta ves denar do

zadnje pare. Bilo je hudo vroče, ko sta se vračala domov, žeja ju je mučila in nista vedela, kaj naj napravita. Končno sta se podala v neko krčmo, kjer sta bila znana, in sta si naročila vina.

Ko sta popila, je poklical župnik krčmarja in mu povedal, da sta brez vsake pare, ker sta ves denar zakupila v Ljubljani. Naj si torej krčmar dolg zapiše, a to naj stori tako, da ne bodo drugi ljudje zvedeli za njun oštarijski dolg ter se zgražali.

Krčmar je obljubil to storiti in ko sta odšla, je zapisal na vrata: «Dominus vobiscum» tri, «etkum spiritu tuo» pa dva poliča.

MALI OGLASI

Proda se

zaradi starosti in boleznj lepo posestvo ob cesti z gospodarskim poslopjem; nadalje 13 svinj, med katerimi so štiri breje, ena krava, en junec, več kmetijskega orodja, štirje čevljarški šivalni stroji iz več k čevljarstvu spadajočega orodja. Podrobnosti se izvedo pri lastniku: Franc Zorko, vas Planina, pošta Raka pri Krškem.

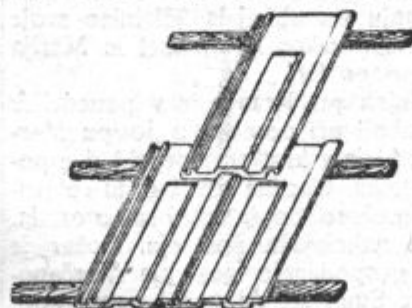
se dobi
v vseh specializiranih
prodnah

Ako si hočete nabaviti za telen in nmo

dobro in ceno blago

posetite trgovino

Anton Savnik, Škofja Loka, glavni trg

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

redijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljša preizkušena in dele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biher) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Tako je.

Prinesli so na mizo neko jed, katere osemletni Jožek ni maral. Pa mu je rekel oče: «Ko sem bil jaz tvojih let, nisem bil tako izbirljen. Pojedel bi tudi najtrši krompir, samo da bi si utešil glad.»

Jožek: «No, potem pa zahvali Boga, da si prišel v našo družino, kjer se dobro živi.»

Levol, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelérine, suknje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorce!

Naročeno blago se razposilja po poštne porzvetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rekelci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Želod, bukov žir,

borove in jelove storže, hrastov mah, lipovo seme in vse druge gozdne in poljske pridelke kupuje po najboljših cenah tvrdka „GOBAN“. d. z o. z., LJUBLJANA Sv Petra cesta 85. — Telef. int. 924.

Doma e cevje domače in ustne in razne blaga (samo na debelo) kupite 1885. ustanovljen vedno ugodno pri star. leta trdki

CROBATH Franc

KRANJ.

Trikotaza, flanelaste rjuhe, razne flanelo, porhatl, modna blaga za ženske in moške itd.

Manufaktura na debelo in drobno.

Preručajte se pred nakupom o cenah in izbiri

Ceniki na raspolago.

Pri nakupu zase in družino se Vam priporoča domače podjetje z dobrim trpeznim blagom samo

„Češkega izdelka“ - Janko Češnik - Ljubljana, Lingarjeva ulica

SUKNO za zimske suknje, štof, kamgarn; SUKNO za ženske manteline, plašče, velour, pliš, žamet.

Novosti v volnenem in porhatastem blagu.

Originalke, kocke, svilnate, plišaste, žametaste, volneno rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka, konjski koci, plahete itd

Vse po znatno znižani cenil Postrežba strogo počena!